

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

P7_TA(2014)0203

Asiakirjojen julkisuus vuosina 2011–2013**Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. maaliskuuta 2014 asiakirjojen julkisuudesta (työjärjestyksen 104 artiklan 7 kohta) vuosina 2011–2013 (2013/2155(INI))**

(2017/C 378/03)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 1, 10 ja 16 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 15 ja 298 artiklan,
- ottaa huomioon SEU-sopimuksen 11 artiklan sekä toimielinten velvoitteen käydä avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 41 artiklan (oikeus hyvään hallintoon) ja 42 artiklan (oikeus tutustua asiakirjoihin),
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30. toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön historiallisten arkistojen avaamisesta yleisölle annetun asetuksen (ETY, Euratom) N:o 354/83 muuttamisesta 22. syyskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1700/2003 ⁽²⁾,
- ottaa huomioon 14. syyskuuta 2011 antamansa päätöslauselman asiakirjojen julkisuudesta vuosina 2009–2010 ⁽³⁾,
- ottaa huomioon asiakirjoihin tutustumista koskevan Euroopan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön ja erityisesti Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa Access Info Europe (asia C-280/11 P), Donau Chemie (C-536/11), IFAW v. komissio (C-135/11) ⁽⁴⁾, My Travel (C-506/08 P), Turco (yhdistetyt asiat C-39/05 P ja C-52/05 P) sekä unionin yleisen tuomioistuimen tuomiot asioissa In 't Veld v. neuvosto (T-529/09), Saksa v. komissio (T-59/09), EnBW v. komissio (T-344/08), Sviluppo Globale (T-6/10), Internationaler Hilfsfonds (T-300/10), European Dynamics (T-167/10), Jordana (T-161/04) ja CDC (T-437/08),
- ottaa huomioon 30. huhtikuuta 2008 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (COM(2008)0229),
- ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2011 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 muuttamisesta (COM(2011)0137),
- ottaa huomioon vuonna 2008 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen virallisten asiakirjojen saatavuudesta,
- ottaa huomioon asetuksen (EY) N:o 1049/2001 17 artiklan mukaisesti laaditut neuvoston, komission ja Euroopan parlamentin vuosikertomukset vuosilta 2011 ja 2012 oikeudesta tutustua asiakirjoihin,
- ottaa huomioon vuonna 2010 tehdyn puitesopimuksen Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välisistä suhteista,

⁽¹⁾ EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

⁽²⁾ EUVL L 243, 27.9.2003, s. 1.

⁽³⁾ EUVL C 51 E, 22.2.2013, s. 72.

⁽⁴⁾ Katso asia IFAW v. komissio (C-135/11 P), jonka 75 kohdassa todetaan, että ”koska unionin yleinen tuomioistuin ei ollut itse tutustunut kyseiseen kirjeeseen, se ei kyennyt arvioimaan konkreettisesti, voitiinko oikeus tutustua kyseiseen asiakirjaan pätevästi evätä”.

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

- ottaa huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston välillä 20. marraskuuta 2002 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen neuvoston arkaluonteisten turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alan tietojen saamisesta Euroopan parlamentin tutustuttavaksi,
  - ottaa huomioon, 12. syyskuuta 2013 antamansa päätöslauselman Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa koskevasta vuosikertomuksesta 2012 ⁽¹⁾ ja 17. joulukuuta 2009 antamansa päätöslauselman asiakirjojen saamista tutustuttavaksi koskevan oikeudellisen kehyksen parantamisesta Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen (asetus (EY) N:o 1049/2001) ⁽²⁾,
  - ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2012,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan ja 104 artiklan 7 kohdan,
  - ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A7-0148/2014),
- A. ottaa huomioon, että Lissabonin sopimus on ollut voimassa neljän vuoden ajan; toteaa, että SEUT-sopimuksen 15 artiklassa määritetään EU:n toimielinten avoimuuden perustuslaillinen kehys ja vahvistetaan perusoikeudeksi EU:n kansalaisten sekä kaikkien jossakin jäsenvaltiossa asuvien luonnollisten henkilöiden tai johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneiden oikeushenkilöiden oikeus tutustua EU:n toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin; katsoo, että tätä oikeutta olisi käytettävä parlamentin ja neuvoston hyväksymissä asetuksissa säädettyjen yleisten periaatteiden ja rajoitusten mukaisesti;
- B. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 298 artiklassa määrätään avoimesta, tehokkaasta ja riippumattomasta eurooppalaisesta hallinnosta;
- C. toteaa yleissääntönä olevan, että lainsäädäntöasiakirjojen olisi oltava täysin tutustuttavissa ja että muita kuin lainsäädäntöasiakirjoja koskevien poikkeusten soveltamisalaa olisi kavennettava;
- D. katsoo, että avoimuus on välttämätöntä kansalaisten kannalta demokraattisessa EU:ssa, jossa he voivat osallistua täysimääräisesti demokraattiseen kehitykseen ja harjoittaa julkista valvontaa; katsoo, että avoin hallinto edistää kansalaisten etuja, korruption torjuntaa ja unionin poliittisen järjestelmän ja lainsäädännön legitimitettiä;
- E. katsoo, että yleisön kattava oikeus tutustua asiakirjoihin on toimivan demokratian tärkeä osatekijä;
- F. katsoo, että terveessä demokratiassa kansalaisten ei pitäisi joutua turvautumaan ilmiantajiin varmistaakseen hallitustensa toimivaltaan ja toimiin liittyvän avoimuuden;
- G. katsoo, että kansalaisilla on oikeus tietää, miten päätöksentekomenettely toimii ja miten heidän edustajansa toimivat, vaatii näiltä vastuullisuutta ja tietää, kuinka julkiset varat jaetaan ja käytetään;
- H. ottaa huomioon, että EU:n lainsäädäntöä asiakirjoihin tutustumisesta ei vieläkään sovelleta asianmukaisesti unionin hallinnossa; toteaa, että asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 määritettyjä poikkeuksia sovelletaan unionin hallinnossa pikemminkin rutiinomaisesti kuin poikkeuksellisesti;
- I. ottaa huomioon, että oikeuskäytännön mukaan, kun toimielin päättää evätä oikeuden tutustua asiakirjaan, jonka sisältämät tiedot sitä on pyydetty ilmaisemaan, sen on lähtökohtaisesti selitettävä, millä tavoin tähän asiakirjaan tutustuminen konkreettisesti ja tosiasiallisesti loukkaa etua, jota suojataan jollakin asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa säädetyllä poikkeuksella (katso In 't Veld v. neuvosto ⁽³⁾);
- J. ottaa huomioon, että asianomaisen edun konkreettista ja ennakoitavissa olevaa vahingoittumista ei osoita myöskään pelkkä pelko siitä, että kansalaiset saavat tietää toimielinten olevan erimielisiä unionin kansainvälisen toiminnan oikeudellisesta perustasta ja että tämän toiminnan laillisuudesta siten herää epäilyksiä (katso In 't Veld v. neuvosto ⁽⁴⁾);
- K. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2012 tutkimista kymmenestä mallitapauksesta kuusi liittyi avoimuuteen;

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0369.

⁽²⁾ EUVL C 286 E, 22.10.2010, s. 12.

⁽³⁾ In 't Veld v. neuvosto (T-529/09), 19 kohta.

⁽⁴⁾ In 't Veld v. neuvosto (T-529/09), 75 kohta.

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

- L. ottaa huomioon, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamisesta laaditut tilastot osoittavat, että alkuperäisten hakemusten määrä on laskenut kaikissa kolmessa toimielimessä;
- M. ottaa huomioon, että nimettyjä asiakirjoja koskevien pyyntöjen määrä on laskenut parlamentissa (1 666 asiakirjaa vuonna 2011 ja 777 vuonna 2012); toteaa kuitenkin, että nimeämättömiä asiakirjoja koskevien pyyntöjen (esim. kaikki tiettyyn aiheeseen liittyvät asiakirjat) osuus on kasvanut parlamentissa (35,5 prosenttia vuonna 2011 ja 53,5 prosenttia vuonna 2012); ottaa huomioon, että pyydettyjen neuvoston asiakirjojen määrä on laskenut (9 641 asiakirjaa vuonna 2011 ja 6 166 vuonna 2012) ⁽¹⁾;
- N. ottaa huomioon, että vuoden 2012 vuosikertomuksissa esitetyt kvantitatiiviset tiedot osoittavat, että kokonaan hylättyjen tutustumishakemusten määrä on kasvanut sekä komissiossa (12 prosenttia vuonna 2011 ja 17 prosenttia vuonna 2012) että neuvostossa (12 prosenttia vuonna 2011 ja 21 prosenttia vuonna 2012), kun taas parlamentissa kokonaan hylättyjen tutustumishakemusten määrä on pysynyt vakaana (5 prosenttia sekä vuonna 2011 että vuonna 2012);
- O. ottaa huomioon, että uudistettujen hakemusten määrä on lisääntynyt huomattavasti komissiossa (165 hakemusta vuonna 2011 ja 229 vuonna 2012), minkä seurauksena kokonaan tarkistettujen päätösten määrä on kasvanut hieman, osittain tarkistettujen päätösten määrä on laskenut ja vahvistettujen päätösten määrä on kasvanut, kun taas sekä neuvostossa että parlamentissa uudistettujen hakemusten määrä on pysynyt suhteellisen vakaana (neuvosto: 27 vuonna 2011 ja 23 vuonna 2012; parlamentti: neljä vuonna 2011 ja kuusi vuonna 2012);
- P. ottaa huomioon, että Euroopan oikeusasiamiehelle on tehty kanteluita monien hakemusten seurauksena (komissio: kymmenen vuonna 2011 ja 20 vuonna 2012; neuvosto: kaksi vuonna 2011 ja neljä vuonna 2012; parlamentti: yksi sekä vuonna 2011 että vuonna 2012);
- Q. ottaa huomioon, että vuosina 2011 ja 2012 Euroopan oikeusasiamies päätti useiden kanteluiden käsittelyn esittämällä kriittisiä huomautuksia tai ehdottamalla lisätoimia (komissio: kymmenessä tapauksessa 18:sta vuonna 2011 ja kahdeksassa tapauksessa kymmenestä vuonna 2012; neuvosto: ei tietoa; parlamentti: vuonna 2011 kanteluita ei esitetty ja vuonna 2012 näin toimittiin ainoassa kantelutapauksessa);
- R. ottaa huomioon, että monien asiakirjoihin tutustumista koskevien hakemusten seurauksena asioita vietiin yleisen tuomioistuimen käsittelyyn tai niistä esitettiin valitus unionin tuomioistuimessa (komissio: 15 kannetta ja kolme valitusta vuonna 2011 ja 14 kannetta ja yksi valitus vuonna 2012; neuvosto: yksi kanne ja kaksi valitusta vuonna 2011 ja yksi valitus vuonna 2012 ⁽²⁾; parlamentti: ei yhtään vuonna 2011 eikä vuonna 2012);
- S. ottaa huomioon, että yleinen tuomioistuin on puoltanut laajasti avoimuuden lisäämistä tai selventänyt muulla tavoin asetusta (EY) N:o 1049/2001 monissa tapauksissa (komissio: viidessä tapauksessa kuudesta ⁽³⁾ vuonna 2011 ja kaikissa viidessä tapauksessa vuonna 2012 ⁽⁴⁾); neuvosto: ainoassa vuonna 2011 käsitellyssä tapauksessa (Access Info Europe, T-233/09) ja yhdessä tapauksessa neljästä vuonna 2012 (In 't Veld, T-529/09); parlamentti: toisessa vuonna 2011 käsitellyistä kahdesta tapauksesta ⁽⁵⁾ (Toland, T-471/08) ja ainoassa vuonna 2012 käsitellyssä tapauksessa (Kathleen Egan ja Margaret Hackett, T-190/10));
- T. ottaa huomioon, että Euroopan unionin tuomioistuin on puoltanut laajasti avoimuuden lisäämistä seuraavissa tapauksissa: komissio: ainoassa vuonna 2011 käsitellyssä tapauksessa (My Travel, C-506/08) ja yhdessä tapauksessa kolmesta vuonna 2012 (IFAW, C-135/11 P) ⁽⁶⁾; neuvosto ja parlamentti: ei tuomioita vuosina 2011 ja 2012;
- U. ottaa huomioon, että komission, neuvoston ja parlamentin vuosikertomukset eivät sisällä vertailukelpoisia tilastoja; katsoo, että nämä kolme toimielintä eivät noudata tilastoissa samoja tietojen kattavuutta koskevia normeja;

⁽¹⁾ Komissio ei täsmennä pyydettyjen asiakirjojen määrää. Komission asiakirjoja koskevien alkuperäisten hakemusten määrä oli 6 447 vuonna 2011 ja 6 014 vuonna 2012.

⁽²⁾ Neuvosto v. In 't Veld (Euroopan parlamentin In 't Veldiä tukeva väliintulo).

⁽³⁾ Asiat Batchelor (T-362/08), IFAW II (T-250/08), Navigazione Libera del Golfo (T-109/05 ja T-444/05), Jordana (T-161/04), CDC (T-437/08) ja LPN (T-29/08).

⁽⁴⁾ Asiat Saksa v. komissio (T-59/09), EnBW v. komissio (T-344/08), Sviluppò Globale (T-6/10), Internationaler Hilfsfonds (T-300/10), European Dynamics (T-167/10).

⁽⁵⁾ Toinen tapaus koskee asiaa Dennekamp (T-82/08), jossa yleinen tuomioistuin vahvisti parlamentin päätöksen henkilötietojen suojelun perusteella.

⁽⁶⁾ Katso asia IFAW, joka koskee jostakin jäsenvaltiosta peräisin olevia asiakirjoja ja yleisen tuomioistuimen velvollisuutta arvioida kyseisiä asiakirjoja, sekä kaksi muuta asiaa, jotka liittyvät yrityskeskittymän valvontamenettelyihin, Agrofert (C-477/10 P) ja Éditions Odile Jacob (C-404/10 P). Näitä kolmea tuomioistuimen antamaa tuomiota ei käsitellä komission vuosikertomuksessa.

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

- V. ottaa huomioon, että poikkeusten yleisin peruste on päätöksentekomenettelyn suojaaminen, jota komissio ja neuvosto ovat käyttäneet käsitellessään alkuperäisiä hakemuksia (komissio: 17 prosentissa vuonna 2011 ja 20 prosentissa vuonna 2012; neuvosto: 41 prosentissa sekä vuonna 2011 että vuonna 2012); ottaa huomioon, että kansainvälisten suhteiden suojaaminen oli toiseksi yleisin neuvoston käyttämä peruste; ottaa huomioon, että parlamentin kohdalla yleisin poikkeusperuste oli yksityiselämän ja yksilön koskemattomuuden suoja;
- W. katsoo, että toimielimet eivät ole noudattaneet SEUT-sopimuksen 15 artiklan 2 kohdassa ja 15 artiklan 3 kohdan 5 alakohdassa määrättyä velvoitetta, jonka mukaan Euroopan parlamentin ja neuvoston istuntojen on oltava julkisia, silloin kun ne käsittelevät esityksiä lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädöksiksi, eivätkä ne ole julkaisseet lainsäädäntömenettelyihin liittyviä asiakirjoja 15 artiklan 3 kohdan 2 alakohdassa mainituissa asetuksissa säädettyjen ehtojen mukaisesti;
- X. ottaa huomioon, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdassa säädetään avoimuuteen liittyvästä poikkeuksesta, ”jos asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä, jollei ylivoimainen yleinen etu edellytä ilmaisemista”; ottaa huomioon, että kyseinen säännös on annettu ennen Lissabonin sopimusta ja se on saatettava SEUT-sopimuksen 15 artiklan mukaiseksi;
- Y. ottaa huomioon, että Euroopan unionin tuomioistuimen Access Info Europe -asiassa ⁽¹⁾ antama tuomio vahvistaa, että jäsenvaltioiden nimien ja ehdotusten julkaiseminen ei vahingoita päätöksentekomenettelyä; ottaa huomioon, että yleisen tuomioistuimen tästä asiasta aikaisemmin antaman päätöksen mukaan se, että kansalaiset käyttävät demokraattisia oikeuksiaan, edellyttää, että on mahdollista seurata yksityiskohtaisesti päätöksentekokäytäntöä;
- Z. ottaa huomioon, että kansainvälisillä sopimuksilla on sitovia vaikutuksia EU:n lainsäädäntöön; katsoo, että niitä koskevien asiakirjojen olisi periaatteessa oltava julkisia rajoittamatta kuitenkaan perusteltujen poikkeuksien soveltamista; ottaa huomioon, että kansainvälisten suhteiden suojaamista koskevaa poikkeusta sovelletaan asiaa In 't Veld v. neuvosto (T-529/09) koskevan asiakirjan 19 kohdan mukaisesti;
- AA. ottaa huomioon, että komission, parlamentin ja neuvoston väliset kolmikantaneuvottelut ovat ratkaisevia EU:n lainsäädännön laadinnassa; ottaa huomioon, että kolmikantaneuvottelut eivät ole julkisia ja että epävirallisia kolmikantaneuvotteluja koskevia asiakirjoja, esityslistat ja yhteenvetoraportit mukaan luettuina, ei lähtökohtaisesti anneta yleisön eikä parlamentin saataville, mikä on vastoin SEUT-sopimuksen 15 artiklaa;
- AB. katsoo, että neuvoston puheenjohtajavaltion laatimien tai sen hallussa olevien asiakirjojen, jotka liittyvät sen työhön puheenjohtajan roolissa, olisi oltava yleisön tutustuttavissa EU:n avoimuussäännösten mukaisesti;
- AC. ottaa huomioon, että neuvottelut asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamisesta ovat ajautuneet umpikujaan; katsoo, että uuden välineen on tarjottava huomattavasti enemmän avoimuutta nykytilanteeseen verrattuna;
- AD. katsoo, että pyyntöjä parlamentissa suljetuin ovin pidettävistä kokouksista olisi periaatteessa käsiteltävä asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti; katsoo, että parlamentin olisi arvioitava tällaiset pyynnöt tapauskohtaisesti, eikä niitä saa hyväksyä automaattisesti;
- AE. katsoo, että asiakirjat olisi luokiteltava eri luottamuksellisuustasoihin parlamentin ja komission välisistä suhteista vuonna 2010 tehdyn puitesopimuksen mukaisesti tai arkaluonteisiksi asiakirjoiksi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 9 artiklan mukaisesti erityisen huolellisesti ja harkiten; katsoo, että ylluokitus johtaa tarpeettomaan ja kohtuuttomaan asiakirjojen salassapitoon ja kokousten järjestämiseen suljetuin ovin ilman asianmukaisia perusteluja;
- AF. ottaa huomioon, että pääsääntöisesti on noudatettava avoimuutta, myös kartelleja koskevan sakkolievennys- ja sakkovapautusohjelman yhteydessä; katsoo, että automaattinen tietojenpaljastamiskielto rikkoo perussopimuksissa määrättyä avoimuuden periaatetta; katsoo, että salassapidon on oltava poikkeuksellista ja että kansallisten tuomareiden on perusteltava se tapauskohtaisesti suhteessa vahingonkorvauskanteisiin;

⁽¹⁾ Neuvosto v. Access Info Europe, asia C-280/11 P.

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

AG. katsoo, että on suositeltavaa laatia EU:n suuntaviivoja apuvälineeksi tuomareille; katsoo, että tämällytyypissä suuntaviivoissa on tehtävä ero yritysten asiakirjojen sekä komission hallussa olevien kartelli asiakirjojen välillä;

Oikeus tutustua asiakirjoihin

1. muistuttaa, että avoimuus on yleissääntö ja että Lissabonin sopimuksessa määrätään asiakirjoihin tutustumista koskevasta perusoikeudesta;
2. muistuttaa, että mahdollisimman laaja oikeus tutustua asiakirjoihin on tarpeen, jotta kansalaisilla ja kansalaisyhteiskunnalla on mahdollisuus ottaa kantaa kaikkiin EU:n toimintaa koskeviin näkökohtiin;
3. muistuttaa, että avoimuus lisää yleisön luottamusta unionin toimielimiä kohtaan, kun kansalaisilla on mahdollisuus saada tietoja ja osallistua unionin päätöksentekomenettelyyn sekä antaa näin oma panoksensa demokratian lisäämiseen EU:ssa;
4. muistuttaa, että kaikkien päätösten, joilla evätään oikeus tutustua asiakirjoihin, on perustuttava selkeästi ja tiukasti rajattuihin sekä pätevästi ja täsmällisesti perusteltuihin laillisiin poikkeuksiin, niin että kansalaiset ymmärtävät epäämisen ja voivat hyödyntää tehokkaasti käytettävissään olevia oikeussuojakeinoja;
5. muistuttaa tarpeesta saavuttaa asianmukainen tasapaino avoimuuden ja tietosuojan välillä, kuten asiaa Bavarian Lager koskevasta oikeuskäytännöstä selvästi käy ilmi, ja korostaa, että tietosuojaa ei pitäisi käyttää väärin etenkin siihen, että peitellään eturistiriitoja ja sopimatonta vaikuttamista EU:n hallinnossa ja päätöksenteossa; huomauttaa, että tuomioistuimen tuomio asiassa Bavarian Lager perustuu asetuksen (EY) N:o 1049/2001 nykyiseen sanamuotoon eikä estä muuttamasta kyseistä sanamuotoa, mikä on tarpeellista ja kiireellistä etenkin sen jälkeen kun oikeus tutustua asiakirjoihin on selkeästi vahvistettu perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa;
6. kehottaa toimielimiä, elimiä ja virastoja noudattamaan tiukasti asetusta (EY) N:o 1049/2001 ja ottamaan täysimääräisesti huomioon siihen liittyvän oikeuskäytännön sekä yhdenmukaistamaan nykyisiä sisäisiä sääntöjään asetuksen hengen ja kirjaimen mukaisesti, erityisesti mitä tulee asiakirjoja koskeviin tutustumispyyntöihin annettavien vastausten määräaikoihin, varmistaen samalla, että tästä ei seuraa määräaikojen pidentyminen; kehottaa neuvostoa julkaisemaan neuvoston työryhmien pöytäkirjat ja asian Access Info Europe huomioon ottaen myös jäsenvaltioiden nimet ja niiden ehdotukset;
7. kehottaa toimielimiä, elimiä ja virastoja arvioimaan tarkoin mahdollisuutta asiakirjan, taulukon, graafisen esityksen, tekstin kappaleen tai lauseen osittaiseen julkistamiseen asetusta (EY) N:o 1049/2001 sovellettaessa;
8. kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia kehittämään edelleen ennakoivampaa lähestymistapaa avoimuuteen asettamalla julkisesti saataville verkkosivustoillaan mahdollisimman monia asiakirjaluokkia, myös sisäisiä hallintoasiakirjoja, sekä sisällyttämään nämä asiakirjat julkisiin rekistereihinsä; katsoo, että tällainen lähestymistapa auttaa varmistamaan todellisen avoimuuden sekä torjumaan tarpeettomia riita-asioita, joista voi seurata tarpeettomia kustannuksia ja rasitteita niin toimielimille kuin kansalaisille;
9. kehottaa toimielimiä, elimiä ja virastoja panemaan täysimääräisesti täytäntöön asetuksen (EY) N:o 1049/2001 11 artiklan ja ottamaan käyttöön julkisia asiakirjarekistereitä, joiden rakenne on selkeä ja helppokäyttöinen, joissa on hyvät hakutoiminnot, joiden tietoja päivitetään jatkuvasti uusilla laadituilla ja rekisteröidyillä asiakirjoilla ja jotka sisältävät viittaukset asiakirjoihin, joita ei julkaista, ja laatimaan käyttäjien avuksi tietyn rekisterin sisältämiä asiakirjatyyppejä koskevia ohjeita;
10. kehottaa toimielimiä, elimiä ja virastoja julkistamaan järjestelmällisesti ja viipymättä asiakirjarekistereissään kaikki asiakirjat, jotka on annettu julkisesti saataville vasta sen jälkeen, kun niistä on esitetty asiakirjoihin tutustumista koskeva pyyntö;
11. kehottaa hallintoyksiköitä toimittamaan alkuperäisen hakemuksen jälkeen kattavat tiedot kaikista asiakirjoista, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisen asiakirjoja koskevan tutustumispyynnön piiriin;

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

12. painottaa, että Euroopan oikeusasiamiehen turvautuminen on hyvä vaihtoehto silloin kun asianomainen hallintoelin on vahvistanut kieltävänsä asiakirjaan tutustumisen; muistuttaa kuitenkin, että oikeusasiamiehen päätösten täytäntöönpanoa ei voida millään tavoin valvoa;
13. painottaa, että riita-asiat johtavat erittäin pitkällisiin oikeuskäsittelyihin ja korkeisiin, jopa kohtuuttomiin kustannuksiin ja että niiden tulos on epävarma ja että niistä aiheutuu kohtuutonta taakkaa kansalaisille, jotka haluavat riitauttaa asiakirjan (osittaista) luovuttamista koskevan kieltävän päätöksen; painottaa, että käytännössä tämä merkitsee, ettei ole olemassa tehokasta oikeussuojakeinoa asiakirjojen luovutuspyyntöön annettua kielteistä päätöstä vastaan;
14. kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja virastoja ottamaan kiireesti käyttöön nopeampia, yksinkertaisempia ja helppokäyttöisempiä menettelyjä, joilla käsitellään asiakirjoihin tutustumisen kieltävistä päätöksistä tehtyjä valituksia, jotta vähennetään oikeudenkäyntien tarvetta ja luodaan todellinen avoimuuden kulttuuri;
15. painottaa, että kolmen toimielimen sekä elinten ja virastojen vuosikertomuksissa olisi esitettävä vertailukelpoisessa muodossa olevia lukuja, joihin olisi sisällyttävä esimerkiksi pyydettyjen asiakirjojen määrä, hakemusten määrä, sellaisten asiakirjojen määrä, joihin on mahdollista tutustua (osittain), sellaisten asiakirjojen määrä, joita koskeva tutustumisoikeus on myönnetty ennen uudistettua hakemusta ja sen jälkeen, sekä tapaukset, joissa tuomioistuimien on myöntänyt tutustumisoikeuden tai osittaisen tutustumisoikeuden tai evännyt tutustumisoikeuden;
16. kehottaa EU:n toimielimiä pidättäytymään vaatimasta vastapuolelta tuomioistuinkäsittelyjen kulujen korvaamista ja varmistamaan, että varojen puute ei estä kansalaisia tekemästä valituksia päätöksistä;
17. toteaa, että jäsenvaltioiden on mukauduttava Lissabonin sopimuksessa määrättyyn uuteen avoimuutta koskevaan kehikseen, mistä on osoituksena asia Saksa v. komissio (T-59/09), jossa Saksa kieltäytyi luovuttamasta sille osoitettuun viralliseen huomautukseen liittyviä asiakirjoja vedoten kansainvälisiin suhteisiin liittyvään yleisen edun suojaan, kun taas yleisen tuomioistuimen mukaan "kansainväliset suhteet" katsotaan unionin oikeuden käsitteeksi eikä sitä sen vuoksi voida soveltaa komission ja jäsenvaltion välisiin yhteyksiin;
18. kehottaa EU:n toimielimiä pitämään paremmin kiinni määräajoista, jotka liittyvät vastauksen antamiseen asiakirjoja koskeviin tutustumispyyntöihin ja uudistettuihin hakemuksiin;
19. on päättänyt tutkia, miten puhemiesihistön ja puheenjohtajakokouksen keskusteluista voidaan tehdä avoimempia muun muassa laatimalla yksityiskohtaisia pöytäkirjoja ja julkistamalla ne;

Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistaminen

20. ilmaisee pettymyksensä siitä, että sen jälkeen kun parlamentti hyväksyi joulukuussa 2011 ensimmäisessä käsittelyssä kantansa asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamiseen, asia ei ole edistynyt, koska neuvosto ja komissio eivät näytä olevan valmiita käynnistämään varsinaisia neuvotteluja; kehottaa tämän vuoksi neuvostoa lopultakin etenemään asetuksen (EY) N:o 1049/2001 tarkistamisessa; kehottaa neuvostoa sopimaan parlamentin kanssa uudesta välineestä, joka lisää merkittävästi avoimuutta ja tehostaa SEUT-sopimuksen 15 artiklan täytäntöönpanoa;
21. kehottaa kaikkia EU:n toimielimiä, elimiä ja laitoksia soveltamaan asetusta (EY) N:o 1049/2001 tavalla, joka on sopusoinnussa Århusin yleissopimuksen määräysten kanssa; kannattaa täysimääräisesti Euroopan lääkeviraston tapaa julkistaa pyynnöstä lääkkeiden kliinisten tutkimusten selvitykset Euroopan markkinoilla, kun kyseistä lääkettä koskeva päätöksentekomenettely on saatettu päätökseen; korostaa, että asetusta (EY) N:o 1049/2001 muutettaessa olisi noudatettava Århusin yleissopimusta kaikilta osin ja muutetussa asetuksessa olisi määriteltävä kaikki poikkeukset siten, että ne vastaavat täysin yleissopimusta;
22. suosittelee, että kaikki EU:n toimielimet tai elimet nimittävät hallintoelimistään avoimuudesta vastaavan virkamiehen, joka on vastuussa vaatimusten noudattamisesta ja käytäntöjen parantamisesta;
23. kehottaa kaikkia toimielimiä arvioimaan ja tarvittaessa tarkistamaan rikkomusten ilmoittamisessa käyttämiään sisäisiä järjestelyjä sekä vaatii suojelemaan ilmiantajia; kehottaa erityisesti komissiota raportoimaan parlamentille kokemuksistaan vuonna 2012 hyväksytyistä EU:n henkilöstöön sovellettavista ilmiantamista koskevista uusista säännöistä ja niiden täytäntöönpanotoimista; kehottaa komissiota laatimaan ehdotuksen ilmiantajien suojelemisesta sekä moraalisesti että taloudellisesti, jotta ilmiantajia suojellaan ja tuetaan asianmukaisesti osana demokraattista järjestelmää;

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

Raportointi

24. kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja virastoja yhdenmukaistamaan asiakirjoihin tutustumista koskevat vuosittaiset kertomuksensa sekä esittämään samantyyppisiä tilastoja yhteensopivassa muodossa ja mahdollisimman kattavasti ja laaja-alaisesti (esim. liitteissä esitettävissä taulukoissa, jotka mahdollistavat suoran vertailun);
25. kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja virastoja hyväksymään suositukset, jotka parlamentti on esittänyt aikaisemmassa päätöslauselmassaan yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin;
26. kehottaa EU:n toimielimiä sisällyttämään vuosittaisiin avoimuutta koskeviin kertomuksiinsa vastauksen parlamentin suosituksiin;

Lainsäädäntöasiakirjat

27. kehottaa komissiota parantamaan asiantuntija- ja komitologiaryhmien avoimuutta pitämällä niiden kokoukset julkisina ja julkistamalla menettelyt, joita käytetään niiden jäsenten nimittämisessä, sekä julkaisemalla tietoa jäsenyydestä, menettelytavoista, käsitellyistä asiakirjoista, äänestyksistä, päätöksistä ja kokousten pöytäkirjoista; katsoo, että kaikki nämä tiedot olisi julkaistava verkossa vakiomuodossa; korostaa, että asiantuntija- ja komitologiaryhmien jäsenten on ilmoitettava etukäteen mahdollisista henkilökohtaisista intresseistään käsiteltävänä olevissa asioissa; kehottaa komissiota parantamaan ja panemaan täysimääräisesti täytäntöön sisäisiä ohjeita kaikkien pääosastojen palvelukseenottomenettelyissä (koskien muun muassa tasapainoista kokoonpanoa, eturistiriitapolitiikkaa, julkisia kilpailuja) ja korvausten maksamista koskevissa säännöissä, ja raportoimaan tästä asiakirjoihin tutustumista koskevan vuosittaisen kertomuksen lisäksi myös pääosastojen vuotuisissa toimintakertomuksissa; kehottaa komissiota raportoimaan erityisesti transatlanttisen kauppaa- ja investointikumppanuuden (TTIP) neuvoa-antavan asiantuntijaryhmän toiminnasta;
28. kehottaa komissiota, neuvostoa ja parlamenttia varmistamaan, että epävirallisten kolmikantaneuvottelujen avoimuutta parannetaan pitämällä kokoukset julkisina sekä julkaisemalla pääsääntöisesti niihin liittyvää aineistoa, aikataulut, esityslistat, pöytäkirjat, käsitellyt asiakirjat, muutokset, tehdyt päätökset, tiedot jäsenvaltioiden valtuuskunnista sekä niiden kannat ja pöytäkirjat mukaan luettuina, vakioityyppisessä ja helppokäyttöisessä verkkoympäristössä rajoittamatta kuitenkaan asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 1 kohdassa lueteltujen poikkeusten soveltamista;
29. muistuttaa, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 9 artikla arkaluonteisten asiakirjojen käsittelystä on kompromissi, joka ei enää vastaa Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen käyttöön otettuja uusia perussopimusten mukaisia ja oikeudellisia velvoitteita;
30. kehottaa EU:n toimielimiä, elimiä ja virastoja pitämään ajan tasalla julkisia lukuja niiden hallussa olevista luottamuksellisista asiakirjoista niiden luokitusten perusteella;

Asiakirjojen luokittelu

31. kehottaa komissiota esittämään asetusehdotuksen, jossa vahvistetaan selvät säännöt ja perusteet asiakirjojen luokittelulle EU:n toimielimissä, elimissä ja virastoissa;
32. kehottaa toimielimiä arvioimaan pyyntöjä, jotka koskevat suljettuihin oviin pidettäviä kokouksia, sekä perustelemaan ne asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti;
33. kehottaa unionin toimielimiä perustamaan riippumattoman EU:n valvontaviranomaisen, joka vastaa asiakirjojen luokittelusta ja suljettuihin oviin pidettäviä kokouksia koskevien pyyntöjen tarkastamisesta;

Taloudelliset tiedot

34. kehottaa toimielimiä asettamaan julkisesti kansalaisten saataville ja käytettäväksi asiakirjat, jotka koskevat Euroopan unionin talousarviota, sen toteutusta sekä unionin varojen ja avustusten edunsaajia; korostaa, että tällaisten asiakirjojen on oltava saatavilla myös erityisen verkkosivuston ja tietokannan kautta, ja niiden on oltava tietokannassa, jossa käsitellään unionin rahoituksen avoimuutta;

Kansainväliset neuvottelut

35. toteaa olevansa huolissaan siitä, että kansainvälisten suhteiden suojelua käytetään rutiinomaisesti poikkeusten perusteena asiakirjojen luokittelussa;

Tiistai 11. maaliskuuta 2014

36. muistuttaa, että jos toimielin päättää evätä oikeuden tutustua asiakirjaan, jonka sisältämät tiedot sitä on pyydetty ilmaisemaan, sen on lähtökohtaisesti selitettävä, millä tavoin tähän asiakirjaan tutustuminen konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa kansainvälisiin suhteisiin liittyvää yleistä etua;

37. painottaa, että näistä periaatteista huolimatta edellä mainittua ei vielä kukaan sovelleta käytännössä, kuten käy ilmi yleisen tuomioistuimen antamassa päätöksessä asiassa T-529/09 (In 't Veld v. neuvosto), joka koskee neuvoston päätöstä evätä oikeus tutustua neuvoston oikeudellisen yksikön EU:n ja Yhdysvaltojen välisestä terrorismin rahoituksen jäljittämishjelmaa koskevasta TFTP-sopimuksesta antamaan lausuntoon;

Oikeudellisten yksiköiden lausunnot

38. painottaa, että toimielinten oikeudellisten yksiköiden lausunnot on lähtökohtaisesti julkistettava, kuten käy ilmi tuomioistuimen Turco-asiassa antamassa päätöksessä, jossa todetaan, että "asetuksella (EY) N:o 1049/2001 pyritään, kuten sen neljännessä perustelukappaleesta ja sen 1 artiklasta käy ilmi, myöntämään yleisölle mahdollisimman laaja oikeus tutustua toimielinten asiakirjoihin" ⁽¹⁾;

39. muistuttaa, että ennen kuin asianomainen toimielin arvioi, sovelletaanko 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuun oikeudellisen neuvonannon suojaan perustuvaa poikkeusta, sen on varmistettava, että asiakirjassa, jonka sisältämien tietojen ilmaisemista on pyydetty, on kysymys oikeudellisesta neuvonannosta, ja, jos asia on näin, sen on määritettävä, missä asiakirjan osissa tosiasiallisesti on neuvonantoa ja mitkä asiakirjan osat saattavat näin ollen kuulua kyseisen poikkeuksen soveltamisalaan (Turco, 38 kohta);

40. kehottaa toimielimiä noudattamaan lainsäädäntömenettelyn yhteydessä laadituista oikeudellisen yksikön lausunnoista Turco-asiassa annettua päätöstä, jossa todetaan, että "nimenomaan avoimuus, joka mahdollistaa sen, että useiden näkökantojen eroavuuksista voidaan keskustella avoimesti, myötävaikuttaa toimielinten suurempaan legitimitettiin suhteessa kansalaisiin ja lisää kansalaisten luottamusta" ja että "näin ollen tiedon ja keskustelun puuttuminen on pikemminkin omiaan synnyttämään kansalaisissa epäilyjä paitsi tietyn toimenpiteen laillisuuden, myös koko päätöksentekomenettelyn legitimitettiin osalta" ⁽²⁾;

41. painottaa, että asianomaisen edun konkreettista ja ennakoitavissa olevaa vahingoittumista ei osoita myöskään pelkkä pelko siitä, että kansalaiset saavat tietää toimielinten olevan erimielisiä unionin kansainvälisen toiminnan oikeudellisesta perustasta ja että tämän toiminnan laillisuudesta siten herää epäilyksiä, kuten asiassa In 't Veld v. neuvosto (T-529/09) ⁽³⁾ päätettiin;

Kartelleja koskeva sakkolievennyks- ja sakkovapautusohjelma

42. painottaa, että Euroopan unionin tuomioistuin on päättänyt asiassa C-536/11 (43 kohta), että kaikki [kartelliasiakirjoihin] tutustumista koskevat pyynnöt on arvioitava tapauskohtaisesti [kansallisissa tuomioistuimissa] ottamalla huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat;

o

o o

43. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Euroopan oikeusasiamiehelle, Euroopan tietosuojavaltuutetulle sekä Euroopan neuvostolle.

⁽¹⁾ Yhdistetyt asiat Ruotsi ja Turco v. neuvosto ja komissio (C-39/05 P ja C-52/05 P), 33 kohta.

⁽²⁾ Yhdistetyt asiat Ruotsi ja Turco v. neuvosto ja komissio (C-39/05 P ja C-52/05 P), 59 kohta.

⁽³⁾ In 't Veld v. neuvosto (T-529/09), 75 kohta.